

System Certyfikacji

KZR INIG

System KZR INiG/5

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 2 z 16

**Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy –
różnorodność biologiczna**

Opracowano w Instytucie Nafty i Gazu – Państwowym Instytucie Badawczym

System KZR INiG /5

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 3 z 16

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Powołania normatywne	5
3. Definicje	5
4. Opis i wymagania	5
4.1 Lasy pierwotne i inne grunty zalesione	6
4.2. Obszary wyznaczone do celów ochrony przyrody	6
4.3. Obszary trawiaste o wysokiej bioróżnorodności	8
5. Sposób obliczenia	9
6. Weryfikacja zgodności	9
6.1. Kryteria	10
6.1.1 Obszary wyznaczone do celów ochrony przyrody	10
6.1.2 Obszary wyznaczone do celów ochrony przyrody	13
6.1.3 Nienaturalne obszary trawiaste o wysokiej bioróżnorodności	15
7. Lista kontrolna	16
8. Literatura	16

1. Wprowadzenie

Dokument zawiera wymagania Systemu KZR INiG związane z ochroną różnorodności biologicznej. Wymagania te stanowią wytyczne dotyczące zrównoważonego sposobu produkowania, przetwarzania, transportu i stosowania surowców i półproduktów do produkcji biopaliw i biopłynów.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 4 z 16

Według Systemu KZR INiG, biopaliwa i biopłyny nie powinny być produkowane z surowców uprawianych i zbieranych z terenów o wysokiej bioróżnorodności. Zgodnie z dyrektywą 2009/28/WE (RED) są to tereny, które w styczniu 2008 roku lub później miały jeden z następujących statusów, niezależnie czy posiadają go nadal:

- a) lasy pierwotne i inne zalesione grunty;
- b) obszary wyznaczone do określonych celów ochrony przyrody;
- c) obszary trawiaste o wysokiej różnorodności biologicznej.

Dla obszarów wyznaczonych do określonych celów ochrony przyrody możliwe są odstępstwa, opisane w punkcie 4.2.

Wszystkie wymagania zawarte w tym dokumencie dotyczą producentów rolnych będących uczestnikami Systemu KZR INiG. Producenci rolni, którzy otrzymują dopłaty bezpośrednie, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 73/2009 są zobowiązani do przestrzegania zasady wzajemnej zgodności, w związku z tym muszą spełniać wymogi i standardy takie jak ochrona gleb i wód, siedlisk ptaków, przestrzegać dobrych praktyk rolniczych i zarządzania itp. rolnych i środowiskowych (więcej informacji w dokumencie System KZR INiG /6/ *Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – wymogi i normy w dziedzinie rolnictwa i ochrony środowiska*). Zarówno rolnicy objęci jak i nieobjęci systemem dopłat bezpośrednich są zobowiązani do przedstawienia dowodów na zgodność z kryteriami zrównoważonego rozwoju związanych z ochroną różnorodności biologicznej. Jeśli na terenie UE występują rolnicy dostarczający surowce do produkcji biopaliw lub biopłynów, lecz nieobjęci systemem kontroli UE, konieczne jest kontrolowanie spełnienia przez nich wszystkich wymagań Systemu KZR INiG.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 5 z 16

2. Powołania normatywne

System certyfikacji KZR INiG został szczegółowo opisany w dokumentach, o których mowa poniżej. Dokumenty te są ze sobą ściśle powiązane i należy je traktować łącznie.

System KZR INiG /1/ Opis kryteriów zrównoważonego rozwoju Systemu INiG - Zasady ogólne

System KZR INiG /2/ Definicje

System KZR INiG /3/ Powiązanie z ustawodawstwem krajowym

System KZR INiG /4/ Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – tereny zasobne w pierwiastek węgla

System KZR INiG /6/ Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – wymogi i normy w dziedzinie rolnictwa i ochrony środowiska

System KZR INiG /7/ Wytoczne w zakresie sposobu prowadzenia systemu bilansu masy

System KZR INiG /10/ Wytoczne dla audytora i prowadzenia audytu

Zakres wyżej wymienionych dokumentów Systemu KZR INiG opiera się na następujących dokumentach:

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE.

EN 16214-3 Kryteria zrównoważonego wykorzystania biopaliw i biopłynów do produkcji energii – Część 3: Bioróżnorodność i aspekty środowiskowe w odniesieniu do aspektów ochrony środowiska naturalnego.

3. Definicje

System KZR INiG/2/ Definicje

4. Opis i wymagania

Kryteria zrównoważonego rozwoju wprowadzone dyrektywą 2009/28/WE (RED) obejmują wyłączenie z upraw surowców do produkcji biopaliw i biopłynów obszarów pierwotnych i innych wyznaczonych do celów ochrony przyrody oraz terenów trawiastych o wysokiej różnorodności biologicznej. Dyrektywa RED dopuszcza wyjątki umożliwiające pozyskiwanie surowców z terenów wyłączonych, pod warunkiem spełnienia odpowiednich wymogów. Zalicza się do tego obszary trawiaste, obszary chronione, których charakter wymaga ingerencji człowieka, z jednoczesnym zachowaniem określonych dla danego obszaru celów z zakresu ochrony przyrody.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 6 z 16

Z określonymi „statusami gruntu” (*System KZR INiG/2/Definicje*) wiąże się termin referencyjny, tj. styczeń 2008 roku, stanowiący punkt odniesienia do wykazania wystąpienia lub nie zmiany sposobu użytkowania gruntu, w wyniku której nastąpiła lub nie zmiana „statusu gruntów” określonych na mocy dyrektywy RED. Przez „zmiany sposobów użytkowania gruntów” należy rozumieć zachodzące zmiany w odniesieniu do statusu powierzchni gruntu. Przykładowo, zmiana z pastwiska na pole uprawne stanowi zmianę sposobu użytkowania gruntów, w odróżnieniu do przejścia od uprawy jednej rośliny (takiej jak kukurydza) na inną (jak rzepak).

Pola uprawne obejmują także grunty odłogowane (pozostawione odłogiem do na okres do pięciu lat). Zmiana rodzaju prowadzonej gospodarki rolnej, formy upraw lub nawożenia obornikiem nie jest uznawana za zmianę w użytkowaniu gruntów.

4.1 Lasy pierwotne i inne grunty zalesione

Biopaliwa i biopłyny nie mogą pochodzić z surowców uzyskanych z terenów, które posiadały status lasu pierwotnego lub innych zalesionych gruntów w styczniu 2008 r. lub później, niezależnie od tego czy posiadają go nadal. Status lasu pierwotnego i innych zalesionych gruntów posiadają tereny, gdzie nie istnieją widoczne ślady działalności człowieka, a procesy ekologiczne nie zostały w istotny sposób zaburzone.

Producenci rolni muszą udowodnić, że teren, z którego zebrano surowce do produkcji biopaliw lub biopłynów nie posiada statusu lasów pierwotnych i innych terenów zalesionych (np. lasy naturalne). Przykłady wystarczających dowodów (patrz także punkt 6.1.1) to np. wypis z rejestru gruntów (zawierający informacje o planie zagospodarowania terenu) lub zdjęcie lotnicze terenu przedstawiające uprawę. Aby udowodnić, że teren nie był lasem pierwotnym po styczniu 2008 r. wypis z rejestru gruntów musi posiadać wcześniejszą datę.

4.2. Obszary wyznaczone do celów ochrony przyrody

Biopaliwa i biopłyny, nie mogą pochodzić z surowców uzyskanych z terenów, które były obszarami chronionym w styczniu 2008 r. lub później, bez względu na to czy posiadają nadal ten status:

- z mocy prawa lub nadany przez właściwy organ do celów ochrony przyrody; lub
- dla ochrony rzadkich lub zagrożonych ekosystemów lub gatunków uznanych na mocy umów międzynarodowych lub zawartych w wykazach sporządzanych przez organizacje międzyrządowe lub Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody, z zastrzeżeniem uznania ich zgodnie z drugim akapitem artykułu 18 ust. 4 dyrektywy RED;

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 7 z 16

chyba, że przedstawiono dowody na to, że produkcja tych surowców nie narusza postawionych celów ochrony przyrody.

Na terenie Polski wszystkie obszary wyznaczone do celów ochrony przyrody są chronione w oparciu o akty prawne stanowiące implementację przepisów UE dotyczących ochrony przyrody i środowiska naturalnego (zobacz *System KZR INiG /3/ Powiązanie z ustawodawstwem krajowym* oraz *System KZR INiG /6/ Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – wymogi i normy w dziedzinie rolnictwa i ochrony środowiska*) Zgodnie z ustawodawstwem krajowym lista obszarów chronionych obejmuje:

- Parki narodowe,
- Rezerwaty przyrody,
- Parki krajobrazowe, a także obszary chronionego krajobrazu,
- Obszary Natura 2000,
- Pomniki przyrody,
- Stanowiska dokumentacyjne;
- Użytki ekologiczne,
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe dla ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2004, nr 92, poz. 880, z późn. zm.)

Dopuszcza się uprawę surowców na terenach, które są przeznaczone do ochrony przyrody, o ile przedstawiono dowody, że produkcja surowców nie narusza celów ochrony przyrody, o których mowa. Przykład dopuszczalnego dowodu został przedstawiony w punkcie 6.1.2.

System KZR INiG poinformuje podmioty gospodarcze o wszystkich szczegółach dotyczących obszarów chronionych natychmiast po ich udostępnieniu przez Komisję Europejską. Dokumenty systemowe zostaną w tym celu odpowiednio zaktualizowane. Jest to istotne na przykład w przypadku obszarów chronionych zaliczanych do kategorii V-VI (tab. 1) wg Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody, gdzie zarządzanie zasobami naturalnymi jest zgodne z kryteriami zrównoważonego rozwoju.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 8 z 16

Tabela 1 - Wykaz obszarów chronionych według Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody

Kategoria	Forma ochrony
Ia	Ścisły rezerwat przyrody; głównie do celów naukowych
Ib	Obszar naturalny
II	Park narodowy; głównie do celów ochrony przyrody ożywionej oraz rekreacyjnych
III	Pomnik przyrody; do celów ochrony indywidualnych cech przyrody
IV	Obszar ochrony siedliskowej/gatunkowej
V	Obszar chronionego krajobrazu/morza
VI	Obszar chroniony z zasobami użytkowymi; do celów zrównoważonego wykorzystywania ekosystemów naturalnych

4.3. Obszary trawiaste o wysokiej bioróżnorodności

Biopaliwa i biopłyny nie mogą pochodzić z surowców uzyskanych z terenów, które były obszarami trawiastymi o wysokiej bioróżnorodności w styczniu 2008 r. lub później, bez względu na to czy posiadają nadal ten status. Obszary trawiaste o wysokiej różnorodności biologicznej zdefiniowane zostały w dokumencie System KZR INiG/2/ *Definicje*.

System KZR INiG zabrania wszelkich przekształceń obszarów trawiastych od stycznia 2008 r. włącznie.

Obszary trawiaste oznaczają ekosystemy lądowe zdominowane przez roślinność trawiastą lub krzewiastą stale od co najmniej pięciu lat. Pojęcie to obejmuje łąki lub pastwiska, które są wykaszane w celu uzyskania siana, ale nie obejmuje gruntów uprawianych do celów innej produkcji roślinnej ani gruntów uprawnych tymczasowo ugorowanych. Nie obejmuje ono również obszarów stale zalesianych zdefiniowanych w art. 17(4)(b) Dyrektywy 2009/29/WE, o ile nie są one systemami rolno-leśnymi obejmującymi systemy użytkowania gruntów, w których drzewa uprawiane są razem z innymi roślinami uprawnymi lub systemami produkcji zwierzęcej w warunkach rolniczych. Dominacja roślinności trawiastej lub krzewiastej oznacza, że całkowita powierzchnia gruntu pokryta tą roślinnością jest większa od powierzchni pokrytej przez korony drzew.^v

Naturalne obszary trawiaste o wysokiej bioróżnorodności oznaczają obszary trawiaste, które:

- (a) bez interwencji człowieka pozostałyby obszarami trawiastymi; oraz
- (b) zachowują naturalny skład gatunkowy oraz cechy i procesy ekologiczne;^v

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 9 z 16

Nienaturalne obszary trawiaste o wysokiej bioróżnorodności oznaczają obszary trawiaste, które:

(a) bez interwencji człowieka przestałyby być obszarami trawiastymi; oraz

(b) nie są zdegradowane, tzn. nie charakteryzują się długotrwałą utratą bioróżnorodności w wyniku np. nadmiernego wypasu, mechanicznych uszkodzeń roślinności, erozji gleby lub pogarszania jakości gleby; oraz

(c) są bogate gatunkowo, czyli są:

- siedliskami o dużym znaczeniu dla gatunków krytycznie zagrożonych, zagrożonych lub wrażliwych, sklasyfikowanych na czerwonej liście gatunków zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody lub w innych podobnych wykazach dotyczących gatunków bądź siedliskami określonymi w przepisach krajowych lub uznanymi przez właściwy organ w kraju pochodzenia surowca; lub
- siedliskami o dużym znaczeniu dla gatunków endemicznych lub gatunków o ograniczonym zasięgu występowania; lub
- siedliskami o dużym znaczeniu dla wewnątrzgatunkowego zróżnicowania genetycznego; lub
- siedliskami o dużym znaczeniu dla mających globalne znaczenie skupisk gatunków wędrownych lub stadnych; lub
- ekosystemami o znaczeniu regionalnym lub krajowym bądź ekosystemami wysoce zagrożonymi lub unikalnymi ^V.

Interwencja człowieka oznacza kontrolowany wypas, koszenie, wycinę, zbiory bądź wypalanie

5. Sposób obliczenia

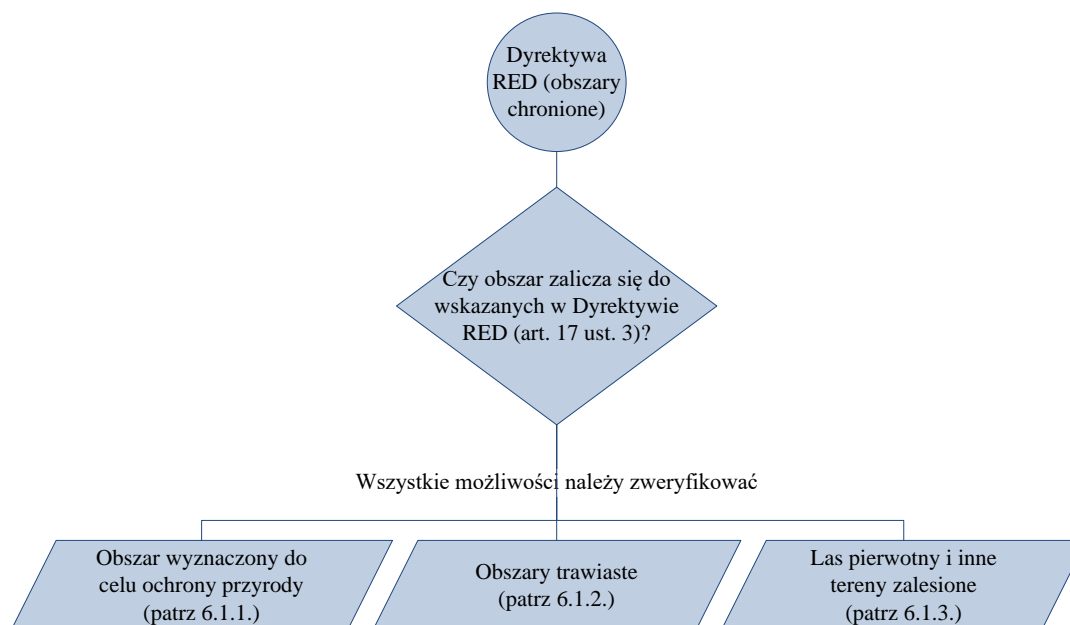
Nie dotyczy

6. Weryfikacja zgodności

W celu wykazania zgodności z wymaganiami art. 17 ust. 3, należy postępować zgodnie z poniższym schematem (rysunek 1).

Rysunek 1 – Przykładowy schemat postępowania w zakresie oceny wymagań art. 17 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 10 z 16

6.1. Kryteria

6.1.1 Lasy pierwotne i inne zalesione grunty

Według wstępnej analizy spełnienia kryteriów zrównoważonego rozwoju dla lasów pierwotnych i innych pierwotnych terenów zalesionych, przewiduje się że przeważą trzy scenariusze:

Scenariusz 1 - gospodarstwo zostało utworzone na obszarze aktualnie posiadającym status gruntów ornych, ale w styczniu 2008 roku lub później zostało przekształcone z gruntu o innym statusie;

W tym przypadku, uczestnik musi wykazać, że w styczniu 2008 roku/ później, teren nie posiadał statusu lasu pierwotnego.

Scenariusz 2 - gospodarstwo powstało przed styczniem 2008 r.;

W tym przypadku należy w sposób wiarygodny udowodnić, że w styczniu 2008 roku teren posiadał status gruntów ornych; wtedy wymogi dotyczące lasów pierwotnych zostaną spełnione.

Scenariusz 3 - gospodarstwo utworzone na obszarze nie posiadającym obecnie statusu gruntów ornych.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 11 z 16

W takim przypadku uczestnik może żądać informacji o obszarze geograficznym, na którym znajduje się gospodarstwo w celu sprawdzenia, czy teren był lasem pierwotnym w styczniu 2008 r. lub później.

Ponieważ dyrektywa RED nie przewiduje wyjątku dla tych obszarów, uczestnicy muszą wykazać, że obszar ten nie posiadał ani obecnie nie posiada statusu lasów pierwotnych lub innych pierwotnych terenów zalesionych.

Na przykład, zgodność z kryterium „lasów pierwotnych” może być udokumentowana przez:

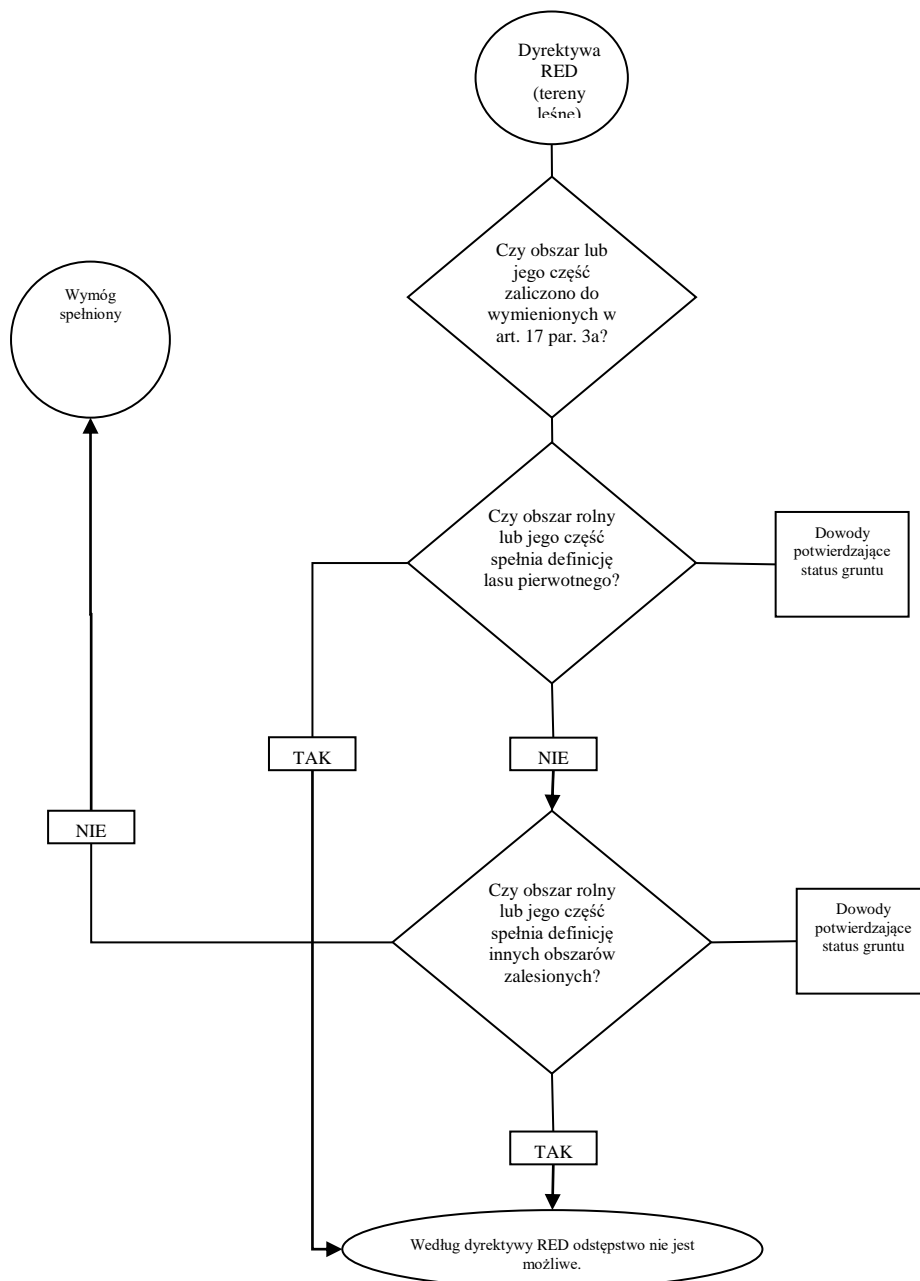
- zdjęcie lotnicze terenu, pokazujące uprawiane na tym terenie surowce (potwierdzające), lub
- mapę wszystkich lasów pierwotnych w regionie, pokazująca ziemię leżącą poza nimi (wykluczające).

Kryteria odnoszą się do statusu gruntów w styczniu 2008 roku. Nie wyklucza się korzystania z wcześniejszych dowodów. Na przykład, jeśli zostanie wykazane, że teren został przekształcony na grunty orne wcześniej niż w 2008 r., np. w 2005 r., jest to wystarczające do wykazania zgodności z niektórymi lub wszystkimi kryteriami dotyczącymi gruntów.

Na rysunku 2 przedstawiono schemat oceny dla lasów pierwotnych i innych terenów leśnych.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 12 z 16

Rysunek 2 – Schemat oceny dla lasów pierwotnych innych terenów leśnych

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 13 z 16

6.1.2 Obszary wyznaczone do celów ochrony przyrody

Proces ustalenia rodzaju oddziaływania zaczyna się od określenia celu (celów) ochrony przyrody, wraz z kryteriami i wskaźnikami właściwymi dla danego (danych) celu (celów).

Kryteria bioróżnorodności

W przypadku, gdy celem ochrony przyrody jest ekosystem wraz z występującymi gatunkami, przy ocenie należy uwzględnić kryteria i wskaźniki stosowane dla różnorodności biologicznej.

Jednym z kryteriów, jakie należy przeanalizować jest sprawdzenie, czy na danym terenie zachował się cały ekosystem oraz siedliska rzadkich, zagrożonych i ginących gatunków. Wskaźnikiem może być m.in. brak prowadzonych prac w okresach istotnych dla danego ekosystemu (np. podczas okresu lęgowego); opracowane plany zarządzania dla danego terenu, wskazujące na istnienie np. korytarzy ekologicznych, siedlisk gatunków lub kluczowych elementów dotyczących gatunków charakterystycznych; utrzymana ochrona określonych populacji gatunków. Ponadto dopuszczalny jest zbiór oraz usuwanie gatunków inwazyjnych lub zastosowanie i kontrola organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO), pod warunkiem, że działania nie naruszają celów ochrony przyrody. Dodatkowo należy ocenić, czy zmiana sposobu użytkowania gruntów (np. zalesianie, wylesianie itp.) narusza cele ochrony przyrody.

Kryteria środowiskowe

W przypadku, gdy celem ochrony przyrody jest gleba, wraz ze składnikami odżywczymi i wodą, przy ocenie należy uwzględnić kryteria i wskaźniki stosowane dla środowiska. Należy wykazać, że produkcja surowca na terenie objętym ochroną przyrody nie powoduje zmian w glebie (np. erozja, zmiana struktury gleby lub ubicie gleby). W celu oceny, czy działalność rolnicza (produkcja surowców, transport, ochrona roślin, itp.) narusza zasady ochrony przyrody można wdrożyć plan gospodarki ziemią (glebą). Kolejnym aspektem, jaki trzeba rozważyć jest sprawdzenie czy produkcja biomasy na tym terenie spowoduje zaburzenie bilansu składników odżywczych lub wpłynie na buforowość gleby¹. Zmiany w poziomie składników odżywczych gleby (m.in. poprzez zbieranie surowca lub pozostałości, ługowanie) powinny być równoważone przez ilość wprowadzonych składników odżywczych (np. warunki atmosferyczne, nawożenie itp.).

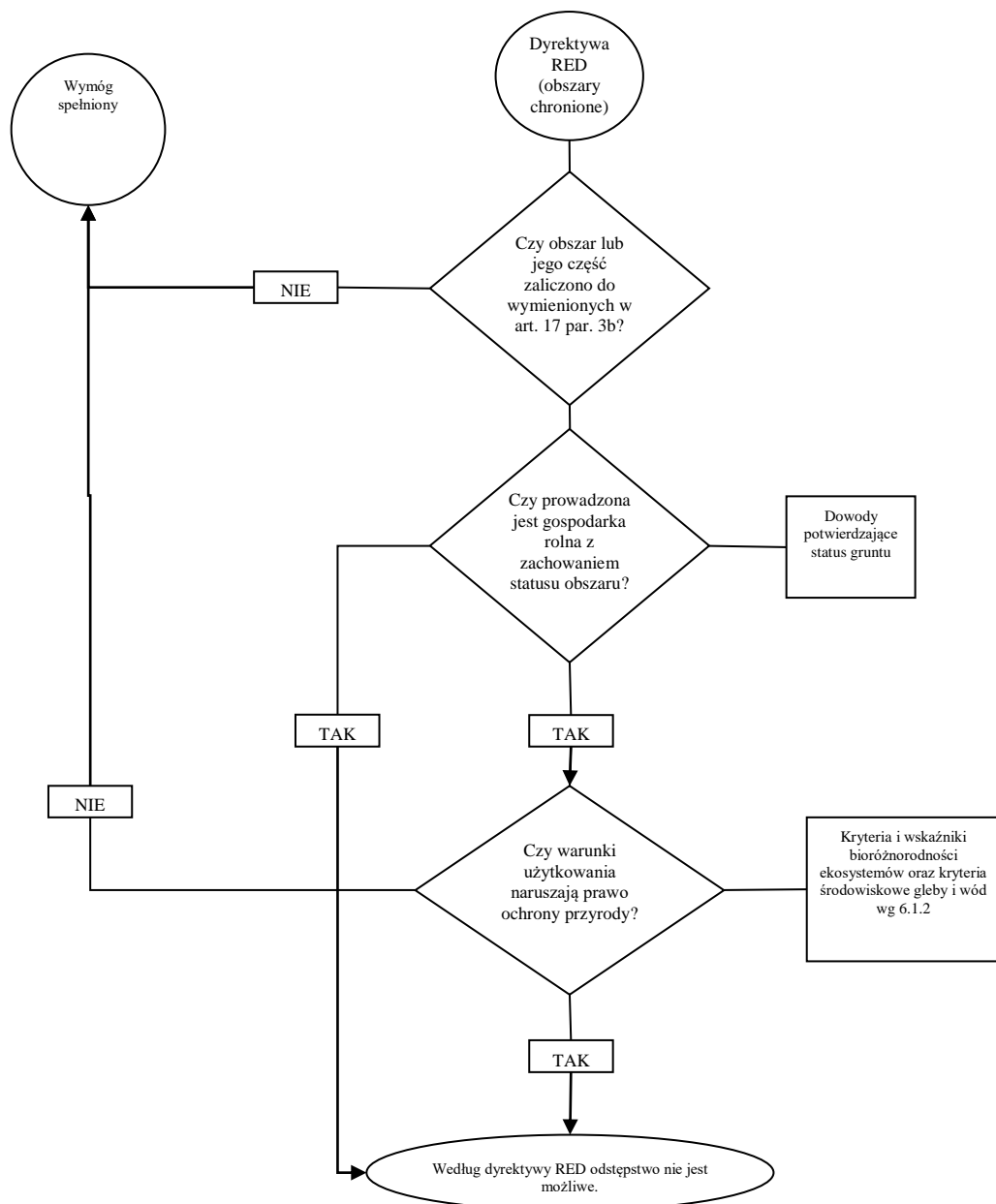
W celu oceny, czy działalność rolnicza spowoduje znaczne pogorszenie jakości wody i/lub wystąpią negatywne zmiany w zasobach wodnych można wdrożyć plan gospodarki wodami, uwzględniające środki ochrony nadrzecznych stref buforowych zapobiegających akumulacji składników odżywczych lub eutrofizacji.

Na rysunku 3 przedstawiono ścieżkę oceny dla obszarów wyznaczonych do celów ochrony przyrody.

¹ Niska buforowość gleby zwiększa jej podatność na degradację pod wpływem kwaśnych deszczów lub stosowanych nawozów.

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 14 z 16

Rysunek 3 – Ścieżka oceny dla obszarów wyznaczonych do celów ochrony przyrody

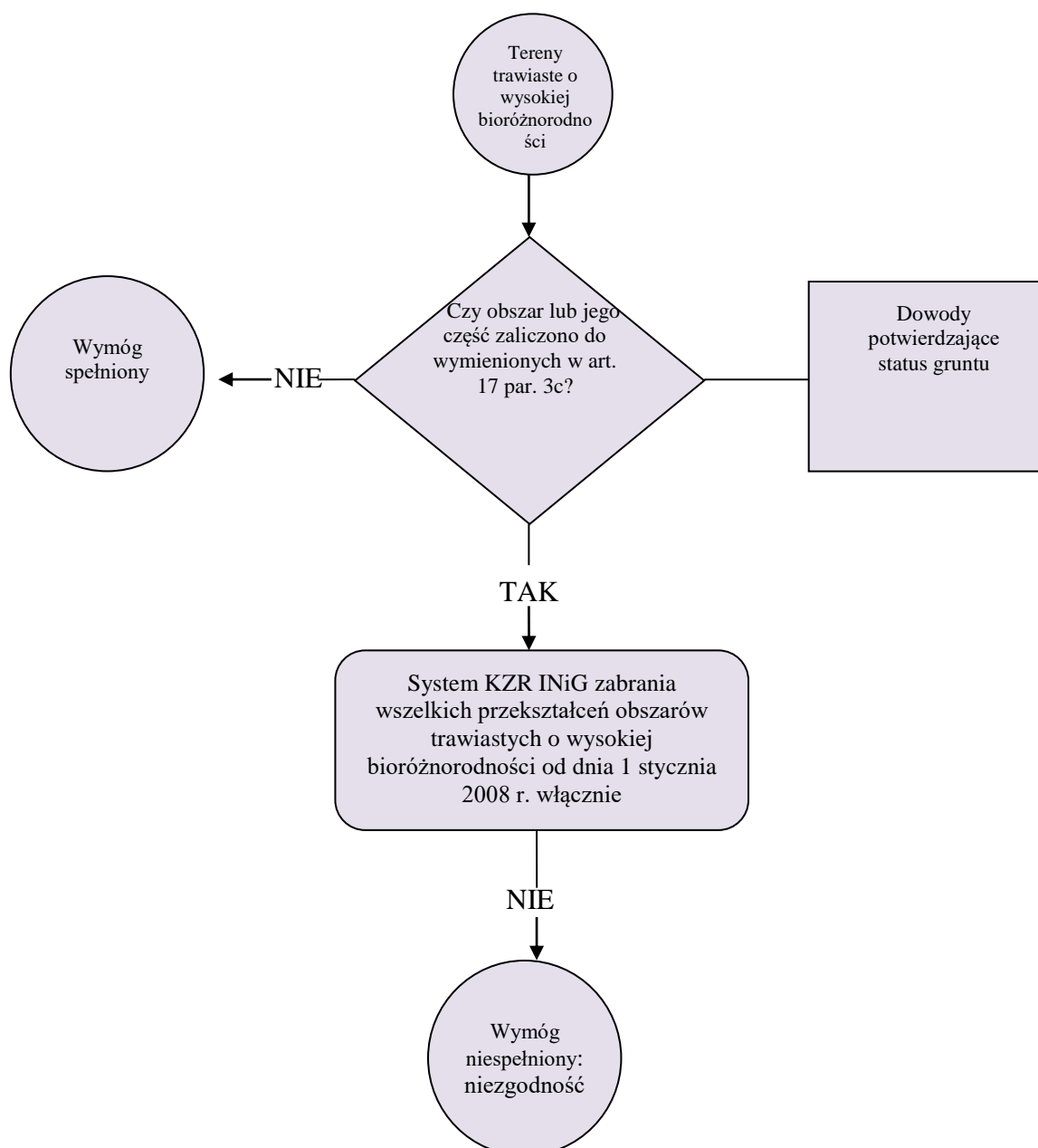

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 15 z 16

6.1.3 Nienaturalne obszary trawiaste o wysokiej bioróżnorodności

System KZR INiG zabrania wszelkich przekształceń obszarów trawiastych od stycznia 2008 r. włącznie.

Rysunek 4 – Schemat oceny dla terenów trawiastych

UWAGA

Dowody zgodności z kryteriami dotyczącymi gruntów można przedstawić w wielu różnych formach, takich jak fotografie lotnicze, obrazy satelitarne, mapy, wypisy z rejestru

	System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw i biopłynów	Wydanie: 2 Data: 18.09.2017
	Wykorzystanie gruntów rolniczych na cele produkcji biomasy – różnorodność biologiczna	Strona 16 z 16

gruntów, pomiary geodezyjne i inne wiarygodne dokumenty. Dowód może być „pozytywny” (potwierdzający) albo „negatywny” (wykluczający). Dane geoprzestrzenne i/lub inne niż geoprzestrzenne mogą okazać się niewystarczające, aby umożliwić jednoznaczny wniosek dotyczący statusu gruntu dla celów dyrektywy RED. W takich przypadkach dodatkowe informacje powinno uzyskiwać się z oceny na miejscu (rozmowy z lokalnymi ekspertami lub lokalną społecznością). Dodatkowe wytyczne dotyczące weryfikacji statusu gruntu podano w dokumencie Systemu KZR/9.

7. Lista kontrolna

System KZR INiG/ 10/ Wytyczne dla audytora i prowadzenia audytu

8. Literatura

- i Maria M. Kenig-Witkowska, *Międzynarodowe prawo środowiska*, Wolters Kluwer Polska 2009.
- ii Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r., ratyfikowana przez Polskę w roku 1996 (Dz.U. 2002, Nr 184, poz. 1532)
- iii Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.)
- iv Ustawa o lasach z dnia 28.09.1991 (Dz.U. 1991 nr 101 poz. 444 z późn. zm.)
- v Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1307/2014 z 8 grudnia 2014 r w sprawie określenia kryteriów i zasięgów geograficznych obszarów trawiastych o wysokiej bioróżnorodności do celów art. 7b ust. 3 lit. c) dyrektywy 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszącej się do jakości benzyny i olejów napędowych oraz art. 17 ust. 3 lit. c) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.